TÜRKİYE İŞ KURUMU

2023 YILI İKİNCİ ÇEYREK AÇIK İŞ İSTATİSTİKLERİ ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

GİRİŞ

- Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), 2022-2026 Resmi İstatistik Programı (RİP) bağlamında; Türkiye genelini yansıtan açık iş istatistiklerinin derlenmesi görevini ifa etmektedir. Araştırma kapsamında elde olunan veriler ışığında hazırlanan rapor, Resmi İstatistik Programı'nda belirtilen tarihte kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Diğer taraftan, söz konusu veriler Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (EUROSTAT) ile uyumlu olup verilerin EUROSTAT nezdinde yayımlanması adına çalışmalar yapılmaktadır.
- Açık İş İstatistikleri Araştırması, her yılın dört çeyreğini kapsayacak şekilde 2014 yılının son çeyreğinden itibaren yürütülen panel bir çalışmadır. Bu minvalde; referans günü, çeyreklik dönemlerin ortasındaki ayın son günü kabul edilmektedir. Baz alınan referans günü çerçevesinde, ilgili çeyreği yansıtan veriler derlenmektedir. Bununla birlikte, araştırma örneklemine Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 1 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler dâhil edilmektedir.
- Açık İş İstatistikleri Araştırması kapsamında 15-31 Mayıs 2023 tarihleri arasında Türkiye genelinde örneklemde yer alan 1 ve üzeri çalışanı olan **16 bin 778 işletme ile iletişime geçilmiştir[1].** Söz konusu işletmelerden 13 bin 342'sine (% 79,5) soru formu uygulanmıştır. Bu bağlamda, Türkiye genelinde 3 milyon 228 bin 768 işletmeyi kapsayan veri derlenmiştir.
- Araştırma kapsamında açık iş kavramı; henüz ortaya çıkmış ve doldurulmamış ya da açık olmak üzere olan, işverenin işletmesi dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif adımlar atmakta olduğu ve daha fazla adım atmaya hazırlandığı, işveren tarafından hemen ya da belirli bir dönem içerisinde doldurulmak istenen ücretli bir iş şeklinde ifade edilmektedir. Açık iş oranı ise, açık iş sayısının açık iş sayısı ile çalışan sayısı toplamına oranlanmasıyla elde edilmektedir.
- Araştırma kapsamında, 2023 yılı 2. çeyreğinde Türkiye genelinde (1 ve daha fazla kişi istihdam eden) işletmelerde toplam **297 bin 253 açık iş olduğu tespit edilmiştir.** 1-9 çalışanı olan işletmelerde toplam **146 bin 942 açık iş,** 10 ve daha fazla çalışanı olan işletmelerde ise **150 bin 311 açık iş olduğu görülmüştür.**
- Açık iş sayısı 1 ve daha fazla çalışanı olan işletmelerde bir önceki yılın aynı dönemine (2022 2. çeyrek 274 bin 184) kıyasla **%8,4 oranında** artmıştır.
- Açık işlerin 1 ve daha fazla çalışanı olan işletmelerde geçen yılın aynı dönemine göre en çok arttığı sektörlerin başında "İmalat", "İnşaat" ve "Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler" sektörleri gelmektedir.

[1] Açık İş İstatistikleri Araştırması kapsamı, önceki yıllarda 10 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler iken 2021 yılı 1. çeyrekte ilk defa araştırma kapsamı genişletilerek 1-9 çalışanı olan işletmeler de araştırma kapsamına alınmıştır.

AÇIK İŞ VERİLERİ

Şekil 1: Sektörler İtibariyle Açık İş Oranı (%) (1 ve Üzeri İstihdamlı İşletme)

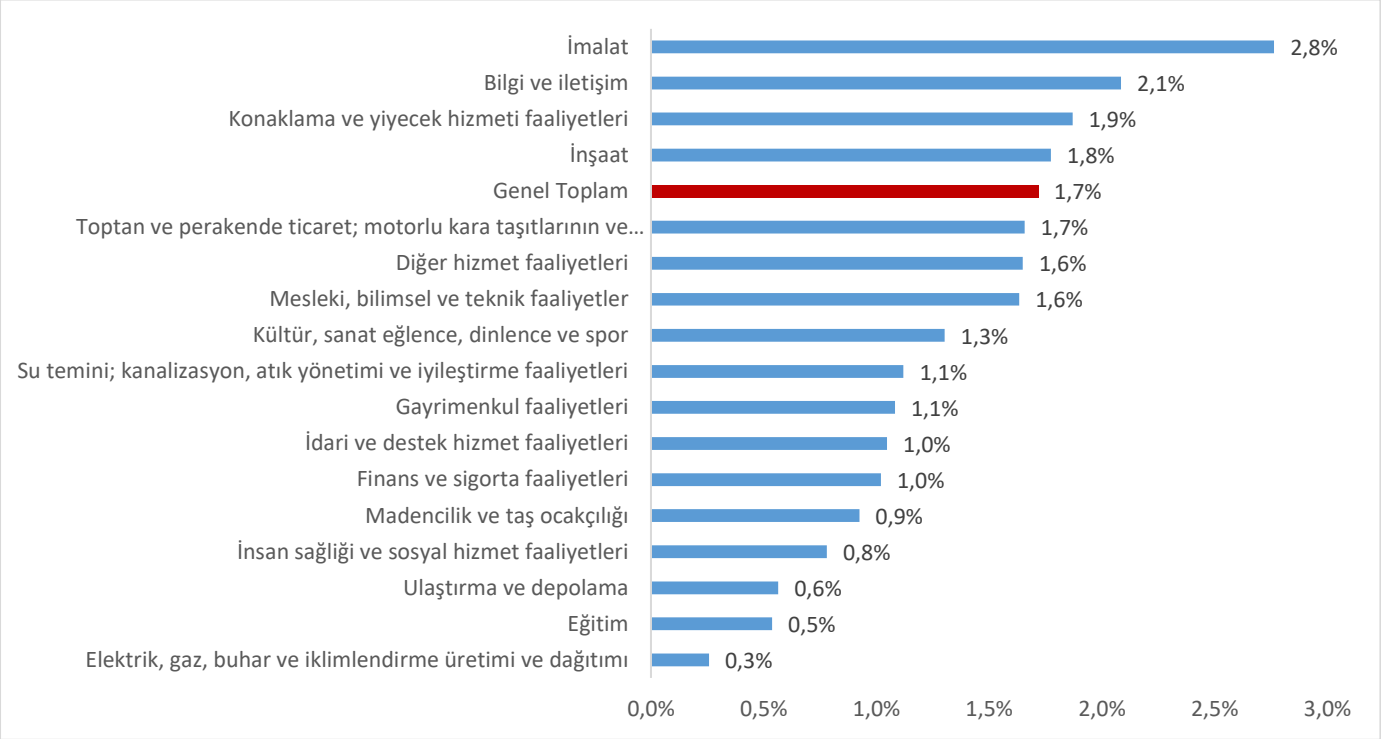

Kaynak: 2023 Yılı 2. Çeyrek Açık İş İstatistikleri Araştırması, İŞKUR

- Araştırma kapsamında yer alan **17 sektörden 4'ünün açık iş oranı Türkiye genelinin üzerinde iken, 13 sektörün açık iş oranı genel ortalamanın altında kalmıştır.**
- 2023 yılı 2. çeyrek itibariyle en yüksek açık iş oranı %2,8 ile "İmalat" sektöründedir. Bu sektörü, %2,1'lik açık iş oranı ile "Bilgi ve İletişim" ve %1,9'luk açık iş oranı ile "Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri" sektörü takip etmektedir. (Şekil 1)
- Araştırma kapsamında en fazla açık iş %3,6 ile **"Makineci (Dikiş)"** mesleğindedir. İlk on sırada yer alan diğer meslekler ise sırasıyla; "Briket İmal İşçisi", "Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)", "Garson (Servis Elemanı)", "Paketleme İşçisi", "Satış Danışmanı", "Temizlik Görevlisi", "Mermer İşçisi", "Otomotiv Boya Ustası" ve "Şoför-Yük Taşıma" meslekleridir. Türkiye genelinde 2023 yılı 2. çeyrek itibariyle açık işlerin %27,8'i bu mesleklerde bulunmaktadır.

Tablo 1: 2023 Yılı 2. Çeyrek Temel Verileri (1 ve Üzeri İstihdamlı İşletme)

Ekonomik Faaliyet	2023 İkinci Çeyrek			
	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı[2]
İmalat	4.085.729	116.139	2,8%	39,1%
Toptan ve Perakende Ticaret	4.115.621	69.364	1,7%	23,3%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1.335.561	25.451	1,9%	8,6%
İnşaat	1.230.285	22.225	1,8%	7,5%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	821.325	13.634	1,6%	4,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1.205.090	12.755	1,0%	4,3%
Ulaştırma ve Depolama	1.844.055	10.469	0,6%	3,5%
Bilgi ve İletişim	322.886	6.876	2,1%	2,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	405.961	6.808	1,6%	2,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	399.966	3.147	0,8%	1,1%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	267.242	2.754	1,0%	0,9%
Eğitim	380.642	2.057	0,5%	0,7%
Gayrimenkul Faaliyetleri	187.175	2.047	1,1%	0,7%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	99.030	1.307	1,3%	0,4%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	111.238	1.038	0,9%	0,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	75.148	851	1,1%	0,3%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	128.541	331	0,3%	0,1%
Genel Toplam	**17.015.494**	**297.253**	**1,7%**	**100,0%**

Kaynak: 2023 Yılı 2. Çeyrek Açık İş İstatistikleri Araştırması, İŞKUR

- 2023 yılı 2. çeyreğinde Türkiye genelinde 1 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerde en fazla açık iş **116 bin 139** ile "İmalat" sektöründe olup, **tüm açık işlerin % 39,1'i bu sektördedir.**
- "İmalat" sektöründen sonra en fazla açık iş sırası ile "Toptan ve Perakende Ticaret" ile "Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri" sektörlerindedir. "Toptan ve Perakende Ticaret" sektöründe 69 bin 364 kişilik, "Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri" sektöründe ise 25 bin 451 kişilik açık iş tespit edilmiştir.
- 2023 yılı 2. çeyreği itibariyle Türkiye genelindeki **açık işlerin % 71'i; "İmalat"**, **"Toptan ve Perakende Ticaret"** ile **"Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri"** sektörlerindedir.
- 2023 yılı 2. çeyreğinde Türkiye genelinde 1 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerde açık iş oranı % 1,7 olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, 1-9 çalışanı olan işletmelerde ise açık iş oranı % 2 olarak gerçekleşmiştir.
- Diğer taraftan, 2023 yılı 2. çeyreğinde Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerde açık iş oranı bir önceki yılın aynı dönemindeki oranı korumuş ve % 1,5 olarak gerçekleşmiştir.

[2] Açık İş Dağılımı, sektörel bazda açık iş sayısının toplam açık iş sayısına oranlanması ile elde edilmiştir.

Şekil 2: Çeyreklikler İtibari ile Açık İş Oranları

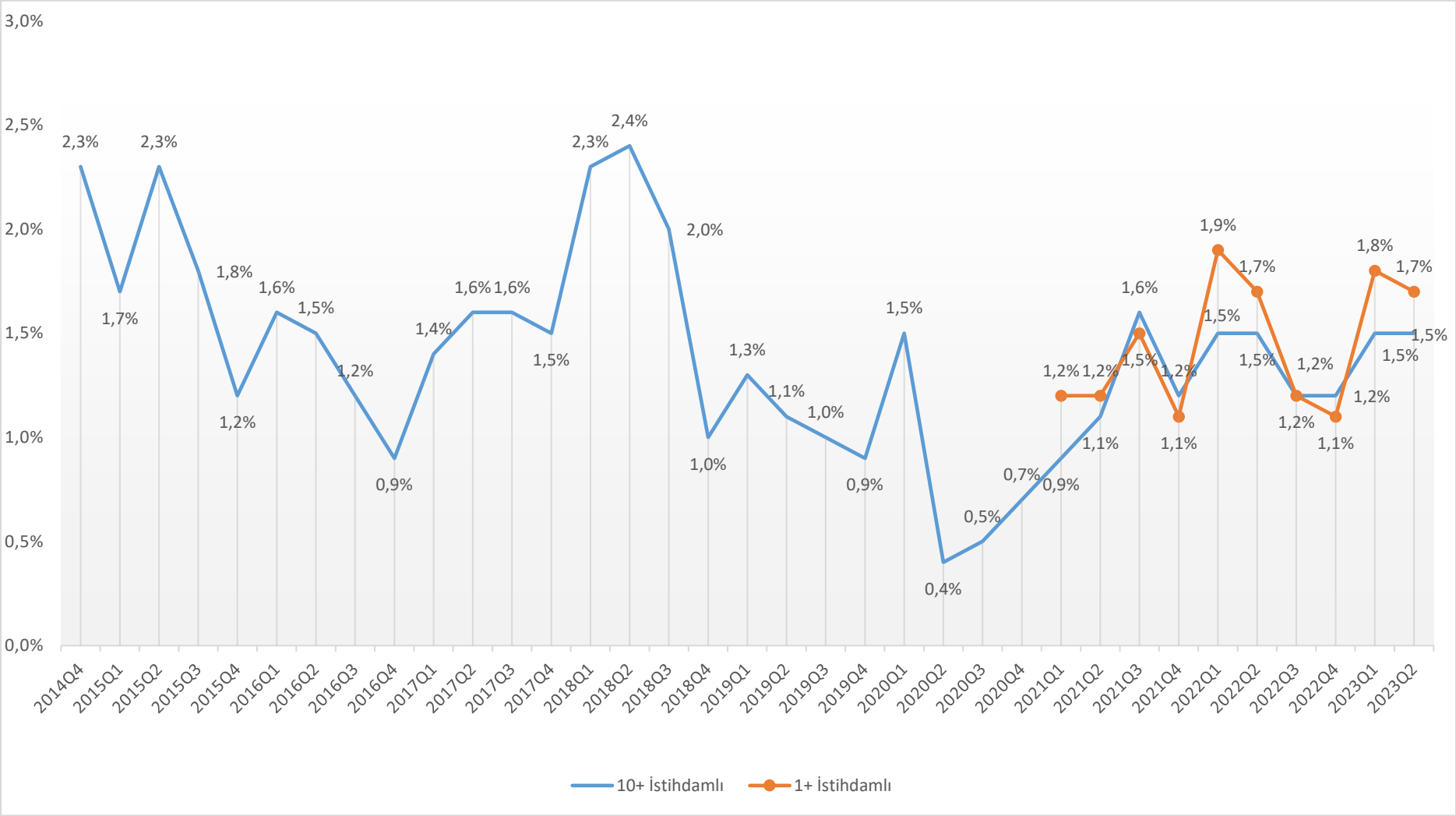

Kaynak: Açık İş İstatistikleri Araştırmaları, İŞKUR
Not: 1 ve üzeri çalışanı olan işletmeler araştırma kapsamına 2021 1. çeyrekte alınmıştır.

AÇIK İŞLERDE TALEP EDİLEN BECERİLER

Uluslararası Meslek Sınıflandırması (ISCO-08)'na göre tasnif edilen ana meslek grupları, talep ettikleri beceri düzeylerine göre aşağıda bulunan Tablo-2'de numaralandırılarak sıralanmıştır.

Tablo 2: Meslek Gruplarına Göre Beceri Düzeyleri (1- En Fazla Talep Edilen Beceri, 5- En Az Talep Edilen Beceri)

Meslek Grupları/Beceriler	Bireysel Beceri	İletişim Becerisi	Problem Çözme Becerisi	Sosyal Beceri	Teknik Beceri
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3	2	1	5	4
Hizmet ve Satış Elemanları	2	1	4	5	3
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1	2	5	3	4
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	4	3	1	5	2
Profesyonel Meslek Mensupları	3	2	1	5	4
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1	5	3	4	2
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3	1	2	4	5
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	4	3	1	5	2
Yöneticiler	3	2	1	5	4
Genel Toplam	**1**	**4**	**3**	**5**	**2**

Kaynak: 2023 Yılı 2. Çeyrek Açık İş İstatistikleri Araştırması, İŞKUR

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

- Türkiye genelinde 1 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler içerisinde gelecek 3 ay içerisinde **mal ve hizmet üretiminin artacağı ile korunacağını öngören işletmelerin toplam oranı %69,6** iken, işletmelerin **%6,3'ü ise mal ve hizmet üretiminin azalacağını** öngörmüştür. İşletmelerin **%24,1'i** ise konuya ilişkin olarak herhangi bir fikirlerinin olmadığını belirtmiştir.
- Bununla birlikte, Türkiye genelinde 1-9 çalışanı olan işletmeler içerisinde gelecek 3 ay içerisinde **mal ve hizmet üretiminin artacağı ile korunacağını öngören işletmelerin toplam oranı %69,7** iken, işletmelerin **%6,3'ü ise mal ve hizmet üretiminin azalacağını** öngörmüştür. İşletmelerin **%24'ü** ise konuya ilişkin olarak herhangi bir fikirlerinin olmadığını belirtmiştir.
- 10 ve üzeri çalışanı olan işletmeler içerisinde gelecek 3 ay içerisinde **mal ve hizmet üretiminin artacağı ile korunacağını öngören işletmelerin toplam oranı %68,1** iken, işletmelerin **%5,8'i ise mal ve hizmet üretiminin azalacağını** öngörmüştür. İşletmelerin **%26,2'si** ise konuya ilişkin olarak herhangi bir fikirlerinin olmadığını belirtmiştir.
- Yine 1 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler içerisinde gelecek 3 ay içerisinde **toplam istihdamın artacağı ile korunacağını öngören işletmelerin toplam oranı %74,1 iken,** işletmelerin **%3,6'sı ise toplam istihdamın azalacağını** öngörmüştür. Bununla birlikte, işletmelerin **%22,3'ü** ise konuya ilişkin olarak herhangi bir fikirlerinin olmadığını belirtmiştir.
- 1-9 çalışanı olan işletmeler içerisinde gelecek 3 ay içerisinde **toplam istihdamın artacağı ile korunacağını öngören işletmelerin toplam oranı %74,3 iken,** işletmelerin **%3,5'i ise toplam istihdamın azalacağını** öngörmüştür. Bununla birlikte, işletmelerin **%22,2'si** ise konuya ilişkin olarak herhangi bir fikirlerinin olmadığını belirtmiştir.
- Yine 10 ve üzeri çalışanı olan işletmeler içerisinde gelecek 3 ay içerisinde **toplam istihdamın artacağı ile korunacağını öngören işletmelerin toplam oranı %70,9 iken,** işletmelerin **%4,8'i ise toplam istihdamın azalacağını** öngörmüştür. Bununla birlikte, işletmelerin **%24,3'ü** ise konuya ilişkin olarak herhangi bir fikirlerinin olmadığını belirtmiştir.

Tablo 4: Sektörlere Göre Mal ve Hizmet Üretim Beklentisi (1 ve Üzeri İstihdamlı İşletmeler)

Ekonomik Faaliyet	Korunacak/Artacak	Azalacak	Fikrim Yok
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	76,8%	3,9%	19,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	75,3%	3,2%	21,5%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	74,5%	3,6%	21,9%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	74,4%	2,9%	22,7%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	73,4%	5,7%	20,9%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	72,3%	3,2%	24,5%
İnşaat	72,1%	4,5%	23,4%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	72,0%	7,1%	20,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	70,0%	8,9%	21,0%
Ulaştırma ve Depolama	69,8%	6,4%	23,7%
Bilgi ve İletişim	69,6%	6,3%	24,1%
İmalat	69,4%	5,1%	25,5%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	68,8%	4,4%	26,8%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	68,7%	3,5%	27,8%
Gayrimenkul Faaliyetleri	68,3%	6,9%	24,8%
Toptan ve Perakende Ticaret	68,1%	8,7%	23,2%
Eğitim	68,0%	7,0%	25,0%
Genel Toplam	**69,6%**	**6,3%**	**24,1%**

Kaynak: 2023 Yılı 2. Çeyrek Açık İş İstatistikleri Araştırması, İŞKUR

Tablo 5: Sektörlere Göre Toplam İstihdam Beklentisi (1 ve Üzeri İstihdamlı İşletmeler)

Ekonomik Faaliyet	Korunacak/Artacak	Azalacak	Fikrim Yok
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	79,3%	2,3%	18,4%
Gayrimenkul Faaliyetleri	79,2%	2,1%	18,7%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	78,6%	1,5%	19,9%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	78,1%	1,6%	20,3%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	77,0%	3,9%	19,1%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	76,8%	2,4%	20,8%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	75,5%	4,2%	20,2%
Ulaştırma ve Depolama	75,1%	3,0%	21,9%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	74,5%	6,5%	19,0%
İnşaat	74,1%	3,6%	22,3%
Bilgi ve İletişim	73,5%	4,3%	22,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	73,2%	3,0%	23,9%
İmalat	73,1%	4,1%	22,9%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	72,6%	3,1%	24,3%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	72,0%	4,1%	23,9%
Eğitim	71,6%	3,0%	25,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	71,1%	10,9%	18,0%
Genel Toplam	**74,1%**	**3,6%**	**22,3%**

Kaynak: 2023 Yılı 2. Çeyrek Açık İş İstatistikleri Araştırması, İŞKUR

BİLGİLENDİRME VE GİRİŞ BÖLÜMÜ

Açık iş istatistikleri işgücü piyasasındaki gelişmelere ilişkin önemli bir göstergedir. İşgücü piyasası açısından öncü bir gösterge olan açık iş istatistikleri, politika yapıcılara stratejik bakış açısıyla karar almada ve uyguladıkları politikaların etkilerini gözlemlemede fazlasıyla yardım sağlamaktadır. Buna karşılık, Türkiye'de işgücü piyasasının talep tarafındaki gelişmeleri yansıtabilecek uluslararası standartlar ile uyumlu, kendi içerisinde tutarlılığı ve karşılaştırılabilirliği olan açık iş istatistikleri ve dolayısıyla açık iş oranı bulunmamaktadır. İşgücü piyasası açısından söz konusu olan eksikliğin Türkiye'de kamu istihdam hizmetlerinden sorumlu olan İŞKUR tarafından giderilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, söz konusu eksikliğin giderilmesine yönelik olarak bu araştırma tasarlanmıştır. Araştırmada, **mevcut soru formu kullanılarak tarafınızca beyan edilen veriler ışığında Türkiye'deki işgücü piyasasında söz konusu olan gelişmeler belirlenmeye çalışılacaktır.**

!!! Önemli Hatırlatma !!!

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır**. **Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.**

2- Türkiye İş Kurumu Kanununu gereğince **Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur.**

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136. maddesi hükümleri uygulanır.

Örneklem Numarası:……

İşletmenin Yasal Unvanı:……

İşletmenin Tabela Unvanı:……

Adres:……
……

İl-İlçe:……

Telefon:……

İşletmenin Ana İktisadi Faaliyeti:……

S.1. Lütfen işletmenin güncel e-posta adresini yazınız.

…….

S.2: İşletmenizde 31 Mayıs 2023 tarihinde kaç çalışanınız bulunmaktadır?

Kadın Çalışan	*Erkek Çalışan*	*Toplam Çalışan*

!!! Yönlendirme: Toplam çalışan sayısı ile cinsiyetler bazından ayrı ayrı bildirilen çalışan sayılarının toplamının birbiri ile tutarlı olması gerektiğine de dikkat edilmesi gerekmektedir.

S.3: İşletmenizde 31 Mayıs tarihinde açık işiniz bulunmakta mıdır?

Evet ☐ **Hayır** ☐

!!! <u>Cevabınız Evet ise lütfen 4 üncü soruya geçiniz.</u>

!!! <u>Cevabınız Hayır ise lütfen 5 ıncı soruya geçiniz.</u>

S.4: İşletmenizde 31 Mayıs 2023 tarihinde kaç açık işiniz bulunmaktadır?

Meslek	*Toplam Açık İş Sayısı*	*Talep Edilen Beceriler** 1. *Problem Çözebilme Becerileri* 2. *İletişim Becerileri* 3. *Bireysel Beceriler* 4. *Sosyal ve Davranışsal Beceriler* 5. *Teknik Beceriler*				
		1	*2*	*3*	*4*	*5*

!!! Yönlendirme: Açık iş; henüz yaratılmış ve doldurulmamış ya da açık olmak üzere olan, işverenin işletmesi dışından uygun bir aday bulmak amacıyla ***aktif adımlar*** atmakta olduğu ve daha fazla adım atmaya hazırlandığı, işveren tarafından ***hemen ya da belirli bir dönem içerisinde*** doldurulmak istenen ***ücretli bir iş*** anlamına gelmektedir.

***: İşletmede söz konusu olan açık işlere yönelik olarak talep edilen becerilerin, en önemliden (1), en az önemliye (5) doğru olacak şekilde sıralanması gerekmektedir. Burada yer alan kutucuklara herhangi bir simge ile işaretleme yapılmayacaktır !!!** Bunun yerine, **her bir meslekte söz konusu olan açık iş için, sütunlarda yer alan 5 beceri grubu en önemliden başlanmak suretiyle önem derecesine göre sıralanacaktır**. Dikkat edilmesi gereken bir diğer önemli nokta sadece en önemli beceriler için değil tüm beceriler için sıralama yapılması gerektiği hususudur. Başka bir deyişle, her meslekteki açık iş için sütunlarda yer alan beceri grupları 1'den 5'e kadar puanlanmak suretiyle önem derecesine göre sıralanacaktır.

S.5: Aşağıdaki maddelerde işletmenize ait gelecek 3 ay için beklentiniz nedir?

	Artacak	Değişmeyecek	Azalacak	Fikrim Yok
Mal veya hizmet üretim beklentiniz.				
Toplam istihdam beklentiniz.				

S.6: Bulunduğunuz sektörün genel gidişatı hususunda gelecek 3 ay içerisinde beklentiniz nedir?

- ☐ Daha iyi olacak
- ☐ Aynı kalacak
- ☐ Daha kötü olacak
- ☐ Fikrim yok

Anket tamamlanmıştır. Teşekkür ederiz.